

► Interview met Prof. Sarne De Vliegheer

Op een grijze dinsdagmorgen ergens begin januari stappen we af op het huis van de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen voor een openhartig gesprek met voorzitter Prof. Sarne De Vliegheer.

Je carrière is van de praktijk naar de academische wereld en nu de Orde geëvolueerd. Je bent een politiek engagement aangegaan door in de Orde te stappen. Was dit een op voorhand uitgekend carrièreplan?

Ik ben afgestudeerd met optie rund, maar dacht daarvoor eigenlijk dat kleine huisdieren mij zouden liggen. Mijn connectie met de kleine huisdieren is de Engelse Cocker Spaniël. Van thuis uit waren wij immers bezig met de fokkerij van de Cocker. Toch ben ik afgestudeerd met het idee om praktijk te gaan doen in rundvee, en zelfs helemaal niet met het idee een academische carrière te beginnen. Het is mijn vrouw, datzelfde jaar afgestudeerd, die eigenlijk meer in de richting van een academische carrière neigde met het uitbouwen van de kliniek endocrinologie kleine huisdieren en het opstarten van een doctoraat in Utrecht over dat onderwerp na het emeritaat van Prof. Mattheeuws. Ikzelf ben in de Buitenpraktijk begonnen als 'vrij assistent'. Dat was toen nog een onbetaalde positie en dat gedurende 7 maanden, nu bestaat dat niet meer. Ik vind het niet per definitie slecht om eens wat tijd te investeren in het ontwikkelen van kunde, zelfs al is dat dan onbetaald. Ik heb dan uiteindelijk 2 jaar fulltime, met hart en ziel, in de Buitenpraktijk Drongen rondgereden. Assistenten moeten naast dienstverlening

▲ Salisburylaan 54, 9820 Merelbeke; de kantoren van de NGROD

ook aan onderzoek doen, en van Prof. de Kruif kreeg ik de kans om een mastitisonderzoek te beginnen. Ik ben daarvoor ook enkele keren naar Canada getrokken om samen te werken met enkele gerenommeerde onderzoekers. Dat heeft me veel vooruit geholpen.

Prof. Verdonck, die de lessen wetgeving en deontologie gaf, ging in 2004 op pensioen waardoor er een plaats vrij kwam. In januari 2005 ben ik dan, het eerste jaar samen met Prof. de Kruif en daarna

solo, beginnen lesgeven. Mijn doctoraat rondde ik vlak daarvoor af. Prof. de Kruif was iemand die veel verantwoordelijk gaf aan zijn mensen waardoor je de nodige vrijheid kreeg om te doen wat je dacht dat goed was. Ik ben dan later doctor-assistent, en vervolgens in 2008 prof. geworden.

Lesgeven in 'Wetgeving en deontologie' gaf me een voet in de deur om ook onderzoek te blijven doen. Op die manier kon ik ook mijn mastitisonderzoek

verderzetten. Momenteel heb ik 9 doctoraatsstudenten en verdedigden reeds enkele mensen hun doctoraat bij mij. Hoe meer je weet over een onderwerp trouwens, hoe interessanter het wordt.

Hetzelfde geldt voor de deontologie en de aansprakelijkheid als dierenarts: als je je, als lesgever wetgeving, hierin verdiept en de materie blijkt je erg te interesseren, dan is de Orde een logische stap. De wetgeving verbiedt (voorlopig nog) om raadsleden minder dan 35 jaar in de orde toe te laten, anders was ik er misschien al vroeger ingestapt. De contacten met de overheid, de dossiers, enzovoort laten mij toe een stevige basis op te bouwen om hierover ook te kunnen lesgeven. Ik ben er wel een beetje fier op dat ik nog steeds elke les 50 à 70 laatstejaarsstudenten in het auditorium zie zitten voor een vak als wetgeving. Ik probeer dan ook om de lessen zo relevant mogelijk te maken door systematische te linken aan de actualiteit en nodig bijvoorbeeld sprekers uit, ook van de Orde, om eens een les te geven.

Waar vind je dat de Orde binnen het beroep zijn plaats heeft?

Kan je omschrijven waar de belangrijkste taken liggen?

Ik was onlangs in Brazilië, op een congres georganiseerd door de Office International des Epizooties (OIE), geleid door een dierenarts trouwens, Dr. Bernard Vallat. Daar werd uitvoering besproken hoe al de verschillende landen zich al dan niet op diergeneeskundig vlak zelf reguleren. Het komt er telkens weer op neer dat geloofwaardigheid de 'key issue' is om het beroep van dierenarts een positieve invloed op de maatschappij te laten uitoefenen. De Orde moet als autoregulerende organisatie regels opleggen die het diergeneeskundig beroep geloofwaardig houden/maken en dat moet dan op zich weer leiden tot respect in de maatschappij. In vele landen worden deze 'ordes' of 'statutory bodies' beter gerespecteerd, door zichzelf, door de dierenarts-leden en ook door de overheden. Hierdoor wordt gewicht en slagkracht gegenereerd

wat goed is voor de dierenartsen zelf. Wij kunnen en moeten via de Orde respect afdwingen voor het diergeneeskundig beroep bij de maatschappij. Geloofwaardigheid is, zoals gezegd, dé weg naar respect.

De makers van de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde van 1991 zijn mijn helden. Die wet omschrijft in essentie waar voor gestreden moet worden, namelijk de diergeneeskundige handelingen. Het is zondermeer een uitdaging om te voorkomen dat die wet (verder) uitgehold raakt. Hierin spelen, naast de Orde, ook de syndicaten een grote rol. De Orde moet instaan voor de geloofwaardigheid en dus het welzijn van de ganse beroepsgroep en de syndicaten moeten strijden voor het welzijn van de individuele dierenarts, en die samenwerking moet vruchtbaar zijn. We zijn immers echt met niet veel in Vlaanderen, en de geëngageerden binnen het beroep zijn bovendien dan nog eens redelijk versnipperd georganiseerd. De mensen actief binnen VDV en IVDB lijken eigenlijk best wel op elkaar: ze zetten zich onvoorwaardelijk in voor het beroep terwijl weinigen daartoe bereid zijn, en daar moeten we veel respect voor hebben. De versnippering heeft een emotionele en geen rationele basis. Je moet inzet tonen maar ook het talent hebben om zo'n werk te verrichten, en met hoe meer we zijn hoe beter dit is omdat op die manier het werk verdeeld wordt, expertises samen gebracht en ervaringen gedeeld worden. Een team is altijd beter dan alleen en de versnippering is absoluut geen goede zaak. Positief is alvast dat volgend op de uitnodiging van de Orde om op regelmatige basis samen met IVDB, SAVAB en VDV rond de tafel te zitten er een goede eerste ontmoeting heeft plaats gevonden. Direct contact tussen mensen is altijd beter. Wanneer je effectief met mensen rond de tafel zit, wordt er veel minder "vanuit de loopgraven gevochten" en bommetjes naar elkaar gesmeten. In die optiek is er ook niks verkeerd met de diverse samenstelling van de huidige Raad. De volgende bijeenkomst met de syndicaten en SAVAB op de Orde is gepland voor 17 maart. Hopelijk kweken we op die manier wat meer respect voor elkaar. Jonge mensen zijn daarnaast nodig bij het

bestuur van het beroep en de syndicaten. De studenten tegenwoordig zijn assertief (soms op het randje af zelfs) en dat is veranderd ten opzichte van onze tijd maar dat is misschien wel de redding van ons beroep. Argumentatie op basis van inhoud kan alleen maar goed zijn, en ik denk dat we dat momentum nu hebben met de jonge mensen die nu afstuderen en de dossiers die de laatste paar jaar werden opgestart.

Jij bent goed geplaatst om de Vlaamse dierenarts te vergelijken met onze internationale collega's. Gaat de Vlaamse dierenarts mee met zijn wereld?

Over het algemeen werkt een Vlaming erg hard en graag maar laat hij zich minder opmerken. Daar is op zich niks mis mee, echter alleen hard werken is niet zo verstandig. Op dat gebied verschillen we veel van de Nederlanders: ze zijn meesters in het aanwezig zijn op het internationale toneel en kunnen goed communiceren. Ik heb door met hen samen te werken wel wat geleerd op die vlakken, denk ik.

Velen halen uit dat erg hard werken inderdaad hun plezier, dat is waar, maar je mag ook het samenwerken én de communicatie niet vergeten. Ook ik ben overigens niet 'normaal' bezig met een werkweek die de gangbare uren ver overschrijdt. Maar 80 uur of meer per week in een praktijk werken en daar dan nauwelijks mee rondkomen, dat is ook niet 'normaal'. Bij de prijszetting van diensten aangeboden door een dierenarts komen 3 factoren kijken: ten eerste de kost, ten tweede de concurrent en ten derde de klant. Ik vraag me af wat de impact van de keizersnede bij het Belgisch Wit Blauw is geweest op ons beroep. Neem de druk van deze ene ingreep weg en het beroep had er, denk ik, heel anders uitgezien. De impact was enorm. De dierenartsen hebben toen niet gerekend en zijn elkaar enkel op prijs gaan beconcurreren. Als je dag en nacht bezig bent met overleven, en al blij mag zijn dat je tijdens het keizersnede-seizoen een keer je gezin

tegenkomt in de keuken, dan heb je geen tijd om even te evalueren. Hard werken ja, maar waarvoor? De opgang van het Belgisch Wit Blauw is omzeggens voor een stuk de ondergang van de dierenarts geweest. En om de kost van de dierenarts moest de boer het Belgisch Wit Blauw niet laten, he. Ik vraag me soms af hoe het beroep zonder dit eruit had gezien. Is dat het grote verschil met de ons omringende buurlanden? De impact op de collegialiteit was alleszins groot. En nu verwachten we dat de boer een degelijke prijs betaalt om advies te 'kopen' van diezelfde dierenarts op afspraak, rond de tafel en met een tas koffie erbij terwijl hij vroeger op elk uur van de dag en nacht paraat stond (en nog steeds staat) omzeggens voor een appel en een ei. De perceptie van wat dierenarts kan en doet is sinds dan ferm vernauwd, en wij moeten dat opnieuw opbouwen. Deze omslag is niet evident. En het is natuurlijk niet gemakkelijk om als individu tegen de stroom in te zwemmen, en de concurrentie situatie blijft reëel. Samenwerken in groepspraktijken kan een stuk de oplossing bieden, maar ook dat is nog steeds niet de norm bij ons.

Ik was een tijd terug in Slovenië bij een goed vriend die al jaren in een groepspraktijk werkt. Toen ik hem vroeg hoe dat werkte, werd al snel duidelijk dat zij vertrekken vanuit hun sociale leven, en niet vanuit hun beroepsleven, om hun tijd te organiseren, en dan moet je gewoon samenwerken. Hun nacht- en weekendwerk wordt daarnaast overbetaald, dit om iedereen in de praktijk aan boord te houden en te motiveren om ook dit deel van het werk op zich te nemen.

Een van de taken van de Orde is toezien op de naleving van de Code der Plichtenleer. Slaagt de Orde hierin? Treedt de Orde voldoende objectief en assertief op?

99% van de dierenartsen doen hun best om hun taken goed uit te voeren, maar tegen die 1% die hun taken niet au serieux nemen of met de voeten treden, mag opgetreden worden. Om frustratie

te vermijden bij alle andere dierenartsen die wel hun best doen, is het noodzakelijk om op te treden want de geloofwaardigheid van het beroep komt anders in het gedrang.

Een concreet voorbeeld is het blokstaarten. De Orde moet optreden in dit dossier, althans dat is mijn visie, want de voltallige raad beslist daarover uiteraard. Het is eigenlijk vrij simpel samen te vatten: al wat niet in de positieve lijst van toegelaten handelingen staat, mag niet. Daarbij wordt door de wetgever in essentie 1 enkele uitzondering voorzien. Die uitzondering wordt enkel toegestaan aan 1 beroepsgroep en dat zijn de dierenartsen, die door hun opleiding en inzichten over de medische noodzaak om over te gaan tot blokstaarten kunnen beslissen. De beslissing of het blokstaarten al dan niet medisch noodzakelijk is, wordt dus enkel aan deze man/vrouw toevertrouwd. Is dat niet prachtig? Dit is een uitzonderlijke verantwoordelijkheid. Het misbruik dat bijgevolg door slechts enkelen wordt gepleegd, brengt niet alleen de reputatie van die dierenartsen zelf in het gedrang, ze ondermijnt ook de geloofwaardigheid van de ganse beroepsgroep. En dat stoort mij mateloos. Ik beseft dat het een symbooldossier is, maar daarom is het niet minder belangrijk.

Zoals het beroep er nu voorstaat kan dat niet blijven duren. Waar gaan wij als beroepsgroep eindigen? (gooit beide armen in de lucht) Je kan in het ene dossier niet laks optreden, en daarna eisen stellen op een ander vlak in bijvoorbeeld een onderhandeling met de Overheid. We schuiven onszelf naar voor als het beroep dat de centrale spil zou moeten zijn in bijvoorbeeld dierziektebestrijding (denk aan de IBR- en BVD-bestrijding), maar kiezen ervoor om in het dossier blokstaarten, dat gaat dan over dierenwelzijn, onze ogen te sluiten? Dat is niet geloofwaardig, en zo word je als beroepsgroep aan de kant gezet. We moeten van basisprincipes uitgaan en daar dan ook 100% achterstaan en daarvoor strijden. Woord en daad moet min of meer gelijklopen. Denk maar aan de diergeneeskundige handelingen.

▲ Prof. Sarne De Vliegheer aan het lesgeven

In de vorige editie van ons magazine en op je blog konden we je uitgesproken mening lezen over het aantal studenten dat jaarlijks afstudeert aan de UGent, de plethora. Kan je daar nog over uitweiden?

Er ligt een dikke map hier op de Orde met allerlei briefwisseling met ministers, onderzoekjes, geschiedenis, ideeën en meningen van beleidsmakers en academici over dit onderwerp, en we zijn van plan om deze toch terug te openen en eens met de Orde een en ander te

formuleren i.v.m. studentenaantallen. Business-matig zijn vele studenten een goede zaak voor de faculteit. Die is dan ook, vrees ik, niet meteen vragende partij om het aantal, al dan niet drastisch, terug te dringen. Als je het bekijkt van het perspectief 'product' dan levert de faculteit evenwel een overaanbod aan dierenartsen af voor bepaalde sectoren. En natuurlijk bemoeilijkt het grote aantal studenten ook het praktische onderwijs. Zo zitten we bijvoorbeeld met optie rond met meer dan 60 studenten. We zitten zowat op onze limiet van wat nog haalbaar is, denk ik. Van de universiteit uit ligt er veel nadruk op onderzoek, een hoge H-index bewijst je 'wetenschappelijke' waarde, maar de universiteiten zijn ook dienstverleners en niet in het minst ook onderwijzers. De faculteit diergeneeskunde levert dierenartsen af, en juist daarom zou onderwijs iets meer benadrukt mogen worden. De faculteiten wetenschap leveren wetenschappers af, wiens beroep het is om aan onderzoek te doen. Daar is de extreme klemtoon op onderzoek veel passender. Maar het gaat over een evenwicht, een balans vinden, en dat is niet altijd simpel. We moeten denken in functie van de arbeidsmarkt maar we mogen ons uiteraard ook niet enkel op de markt vraag richten bij het bekijken van het vraagstuk plethora. De arbeidsmarkt is daarvoor te veranderlijk en de opleiding te lang om kort op de bal te kunnen spelen, het is te variabel. We moeten dit meer nuanceren en misschien ook een bepaald engagement van de student vragen zoals in Nederland waar studenten zich engageren om van bij de start in een bepaalde richting te studeren. Alles van wat misgaat in de praktijk op de plethora steken is uiteraard ook niet correct. De dierenartsen zelf hebben bijvoorbeeld ook verantwoordelijkheden bij het aannemen van een jonge collega. De verhalen die je te horen krijgt over de verloning van deze jonge mensen zijn soms hallucinant. Er zijn wat dat betreft echter tegenstrijdige verhalen. Via de werkgroep praktijkmanagement waar ik lid van ben, hoor ik toch dat vele vacatures voor dierenartsen kleine huisdieren lang open staan, ondanks dat 'overaanbod'. Ik snap dat niet helemaal. Ik vind evenwel dat er ook niks mis mee is als iemand afstudeert als dierenarts en

daarna een andere richting uitslaat. Kijk maar naar mij (lachte).

Alle gekheid op een stokje: ben jijzelf nog blij met je keuze om dierenarts te worden?

(Lange aarzeling) Nu interesseert alles wat daarrond komt me meer. Ik was ook een echte runderpracticus, maar ik ben blij met de keuzes die ik maakte, en die me dan ook wegleidden van de praktijk. Misschien had ik toch beter rechten gedaan. Discussies en argumentaties, schrijven en publicaties en ook politiek interesseren me. Nu heb ik echt geen tijd meer over om zo'n studie formeel te beginnen. Ik heb wel goede contacten met een advocaat, en met de magistraat en juristen op de Orde. Het politieke spel vind ik leuk. Maar ook onderzoek doen, is erg uitdagend, puzzelstukjes leggen en verder bouwen op wat jezelf en anderen hebben gevonden. Onderzoek doen, is ook een constante zoektocht naar geld. Onderzoek uitvoeren is duur. Het is zoeken en ondernemen, bijvoorbeeld om een 'merk' als M-team als wetenschappelijke (en adviserende) groep uit te bouwen. Het helpt me uiteraard ook

bij mijn lessen. Met het M-team wil ik het bewijs leveren dat betaalde bedrijfsbegeleiding wel kan werken en dat advies wel geldelijke inkomsten kan genereren. Wij zijn absoluut niet de goedkoopste, maar het cliënteel blijft wel groeien. En die ervaring neem ik dan mee in mijn lessen praktijkmanagement naar studenten toe. Goed advies moet aangerekend worden.

Wat zijn je persoonlijke uitdagingen op dit moment?

Voor al het combineren van al mijn huidige taken zal een uitdaging blijven, het M-team, mijn lesgevers functie en dan ook nog 3 jaar de orde overleven (lacht). Ik ben wel van plan om daar 3 vruchtbare jaren van te maken, ik wil wel zaadjes planten die goed zijn voor het beroep. Helaas kosten de randfenomenen ook veel energie, en wordt er veel tijd verloren aan zinloze discussies onder dierenartsen, denk aan de versnippering. Dit neemt belangrijke tijd weg van hoofdzaken. Voor mijzelf: wie weet verkas ik nog eens naar het buitenland, met gezin en al. Als onderzoeker dan. Mag ik er ook aan toevoegen dat ik een fantastische vrouw heb. Zij zorgt dat alle andere dingen op rolletjes lopen zodat ik kan doen wat ik doe. Wij zijn een goed team.

▲ De branding van het M-team als wetenschappelijke groep